

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Jaroměř

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Jaroměř se nachází v centrální části Královehradeckého kraje. Spolu s dalšími 14ti správními obvody (dále jen SO) tvoří tento kraj. SO ORP Jaroměř je stručně charakterizován následujícími údaji:

- SO spravuje 4. nejnižší počet obcí – celkem 15;
- počet obyvatel - celkem 19.458 obyvatel, z toho 12.678 žije v jádrovém městě, je 6. nejmenším obvodem;
- má 4. nejvyšší hustotu zalidnění (140 obyv./km²)
- rozloha SO (ca 139 km²) je 3. nejmenší v kraji.

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Královéhradeckém kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Jaroměř	15	19458	12678	139
Broumov	14	16667	7793	259
Dobruška	26	20293	6989	279
Dvůr Králové nad Labem	28	27398	16098	258
Hořice	29	18463	8733	193
Hradec Králové	81	145176	93035	677
Jičín	77	47477	16300	597
Kostelec nad Orlicí	22	24924	6178	223
Náchod	36	61378	20434	356
Nová Paka	5	13374	9292	97
Nové Město nad Metují	13	14371	9749	98
Nový Bydžov	23	17513	7098	214
Rychnov nad Kněžnou	32	33952	11247	479
Trutnov	31	64381	30860	596
Vrchlabí	16	28121	12676	293
Průměr za kraj	30	36863	----	317

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Královéhradeckého kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obcí SO a počtem obyvatel SO):

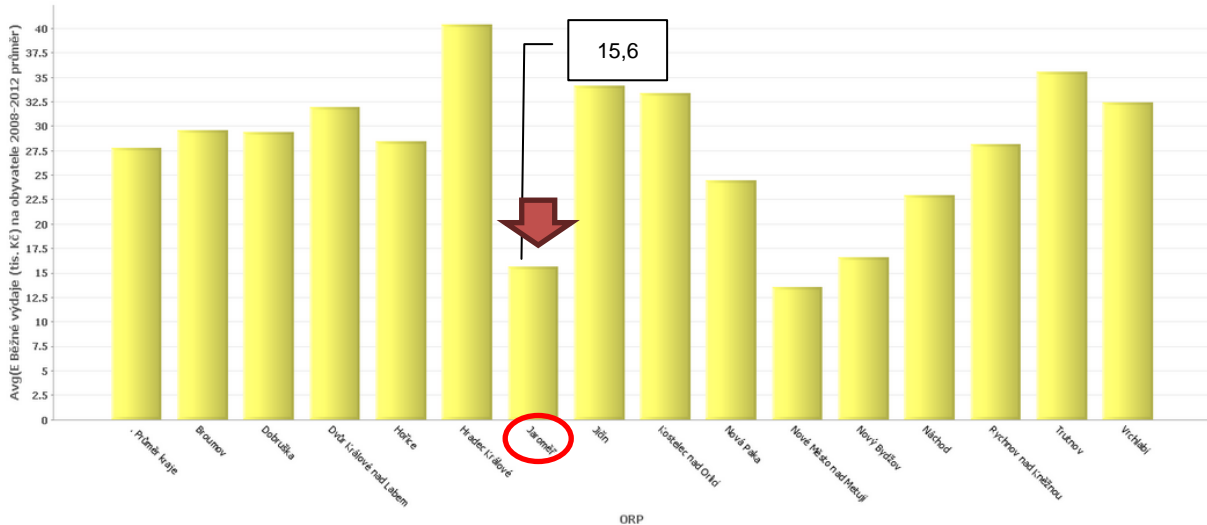
- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 19.000 až 20.000 obyvatel (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Mikulov, Dačice, Kaplice, Frenštát pod Radhoštěm, Polička, Český Brod, Nové Město na Moravě);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 15 obcí (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Kaplice, Hlučín, Plzeň, Votice, Luhačovice, Most).

2. Ekonomická výkonnost

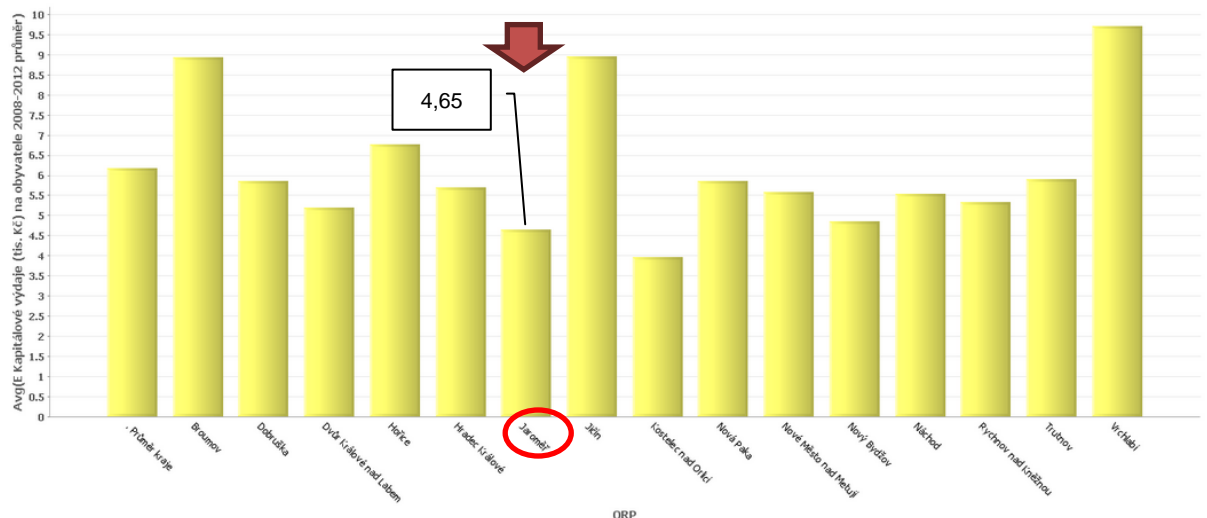
Při bližším pohledu na ekonomickou výkonnost zaujme v případě SO ORP Jaroměř **úroveň běžných a kapitálových výdajů na obyvatele**, která byla sledována mezi lety 2008-2012. V oblasti běžných, tj. každodenních výdajů, i v oblasti investičních akcí je jaroměřský obvod na druhém místě odspoda mezi SO Královéhradeckého kraje. To znamená, že jeho průměrná výše výdajů v přepočtu na obyvatele je 2. nejnížší v kraji. Situaci znázorňují obrázky 1 a 2, kde jsou vyznačeny průměrné hodnoty parametrů dosažené SO ORP Jaroměř.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 1: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Královehradeckého kraje) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

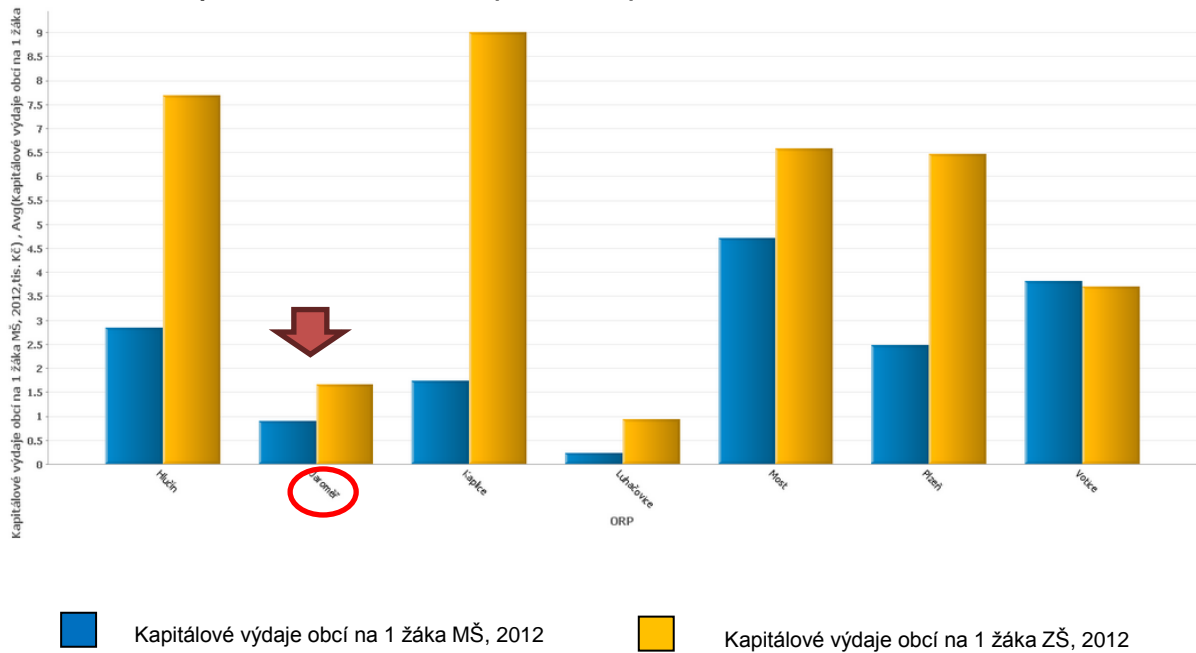
Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Královehradeckého kraje) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **kapitálových výdajů na žáky základních a mateřských škol**. Jak je zřejmé z obrázku níže, u obou parametrů vykázal jaromeřský obvod druhou nejnižší hodnotu (po SO ORP Luhačovice), což může znamenat nižší investiční aktivitu například v podobě modernizace objektu škol a jejich vybavenosti. Kapitálové výdaje na žáka MŠ činí necelý tisíc korun (0,9 tis. Kč/žáka), kapitálové výdaje na 1 žáka ZŠ pak 1,66 tis. Kč/žáka.

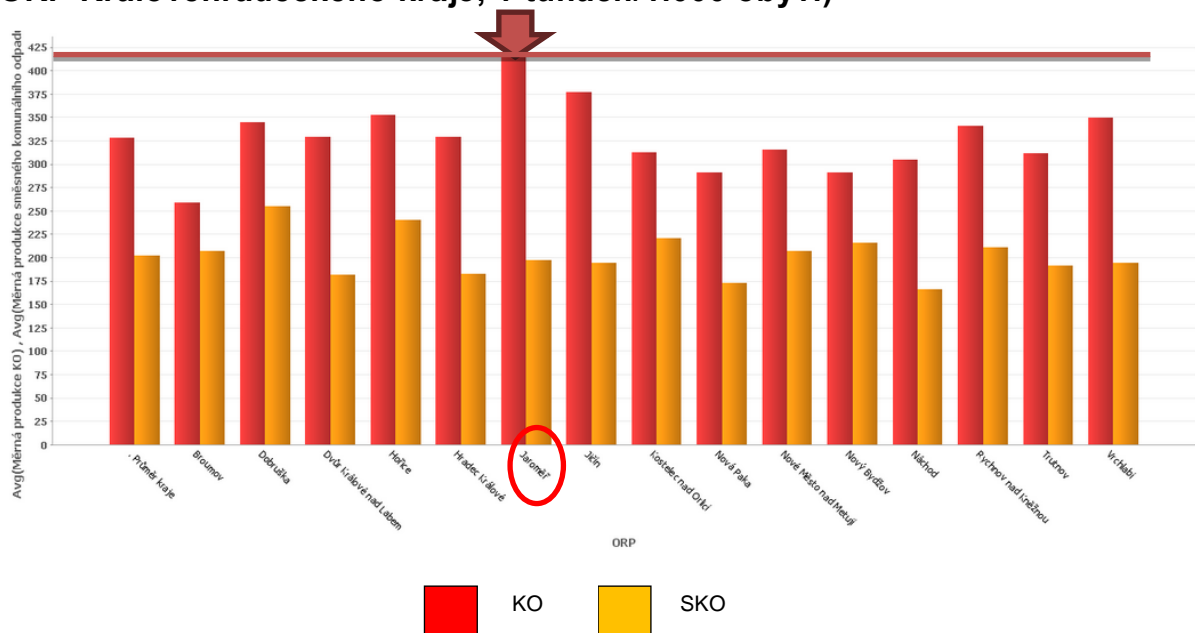
Obrázek 3: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 15) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

4. Odpadové hospodářství

Mezi ukazateli odpadového hospodářství je zajímavé významné srovnání **produkce odpadů**. **Celková měrná produkce komunálního odpadu** (dále jen KO) jaroměřického obvodu je jednoznačně nejvyšší v kraji s hodnotou ca 416 t/1.000 obyv. Produkce SKO je pak zhruba průměrná (ca 197 t/1.000 obyv.). Viz obrázek 4. Pozitivní je nejnižší podíl SKO na KO v kraji – ca 47 %.

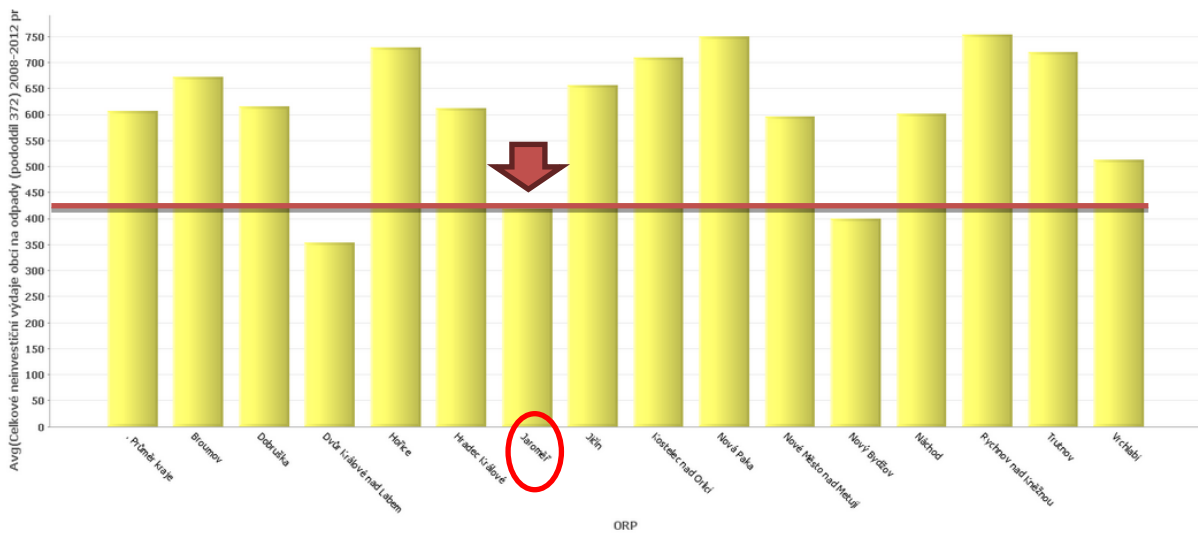
Obrázek 4: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Královehradeckého kraje; v tunách/1.000 obyv.)

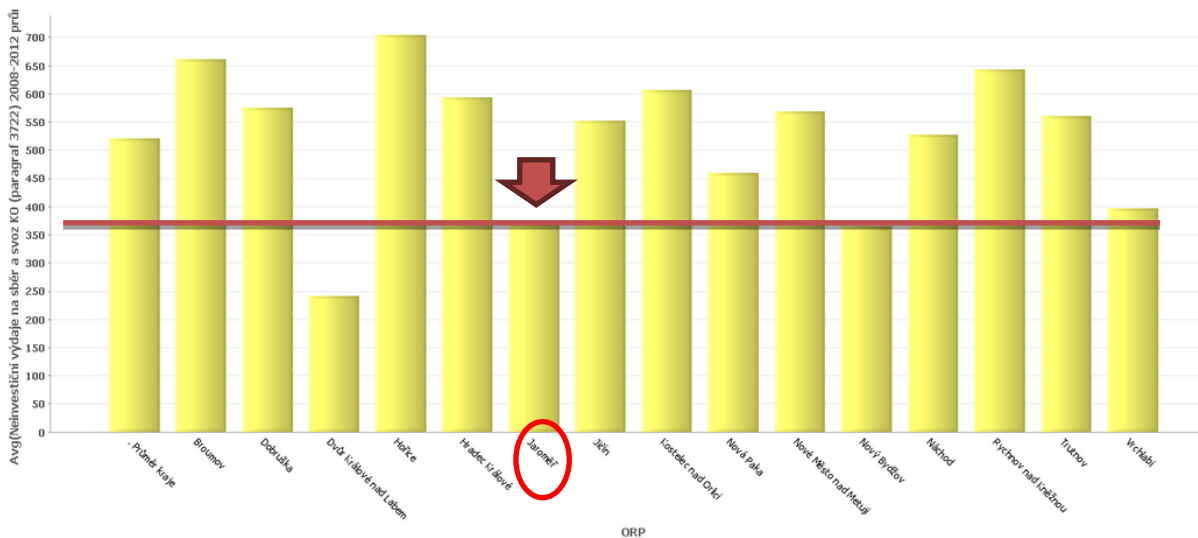
Dále je třeba v oblasti odpadového hospodářství zmínit úroveň **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO**. Jedná se tedy o tu položku rozpočtu, která se spotřebovává na běžné či provozní náklady obce spojené s odpadovým hospodářstvím. V obou případech patří hodnoty dosažené obvodem ve sledované skupině SO ORP k jedněm z nejnižších¹. To dokládá i průměrná úroveň celkových neinvestičních výdajů na odpady, která dosahuje výše ca 419 Kč/obyv./rok, a průměrná úroveň neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO ve výši ca 370 Kč/obyv./rok. Viz obrázky 5 a 6.

¹ V rámci skupiny SO dle kritéria počtu obyvatel 19 – 20 tis. pak obvod vykazuje každoročně dokonce nejnižší hodnoty obou ukazatelů.
Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 5: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Královehradeckého kraje) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008 – 2012

Obrázek 6: Průměrné neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Královehradeckého kraje) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP JAROMĚŘ	
základní charakteristika	<p>v Královehradeckém kraji má správní obvod ORP Jaroměř:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3. nejmenší rozlohu • 4. nejnižší počet obcí • 4. nejvyšší hustotu zalidnění
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> • nízká úroveň kapitálových i běžných výdajů na obyvatele v rámci kraje
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> • SO Jaroměř má v rámci skupiny SO nízkou výši kapitálových výdajů na žáky MŠ a ZŠ
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • SO dosáhl nejvyšší produkce KO v kraji, naopak produkce SKO je průměrná • SO má i jedny z nejnižších hodnot celkových neinvestičních nákladů na odpady i na sběr a svoz KO

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad